

Salas de los Infantes, prov. de Burgos, i 10 k. més enllà, hi ha *Campo Lara* i Membrilla de *Lara*. També aquí el fem. cèltic *lāra* pogué designar un 'alfoz', que és terra ja més planera, al peu de les muntanyes. Terra de reconegut substrat hispano-cèltic (o celtibèric). I es repeteix 200 k. més al Sud, en el gran pic de *Peñalara* (Serra de Guadarrama), on l'adj. LARA em sembla combinat amb el cèltic PENNO-'cap', en plural PENNA, amb el sentit de turons de capçada planera.

A Catalunya, un derivat LLARÀS. Però aquest és un topònim triple. Si *Llar* és un replà dalt de la serra, aquí tenim el nom de tres serres, de planeres carenes. Aquí combinat amb un sufix -ASS, amb -SS, detall que per ell sol ja indica un ètimon pre-romà (cf. *Salàs, Alàs, Turbiàs* etc.).

1) Serra de *Llaràs*, que havia de ser en el Pallars Jussà, probt. entre Salàs i Esgluga de Serra; doc. d'entre 1099 i 1109: «alodium quod habemus in *Salass* --- de flumine *Nocharia* usque in monte *Laras*» (*Cart.* de Lavaix, ed. Puig Ferr., §43.7); i en un altre, datat. de fi S.XII: villa Idiror et villa *Censobii* ('Censui') --- *Rivert*, vel de *Laras* --- in ipsa *serra* de *Larass* (ibid. §1, p. 16) (imprès «ipsa sua de.» err.).

2) Partida muntanyenca de *Llaràs*, prop de Gerri, més enllà de La Mosquera, on hi ha encara el menut llogaret del mateix nom (XXI, 137) avui «caserío de *Llaras*» en el mapa al 200.000: ja documentada l'església «ecclesiam Sti. Cipriani de *Laras*», a. 1163 SerranoS., *NHRbga*, 108. (Situat dalt de la serra que separa Gerri de Montcortès i el seu estany; és agregat del municipi de Peramea (situat 15 k. al NE. de (1) i amb la fonda vall del Flamicell entremig).

3) Més llunyà encara, uns 35 k. més al NNE., la Serra de *Llaràs*, damunt Llavorsí, a l'esquerra de la Noguera Pallaresa; pron. *laràs*, 1932 (LL. i, p. 88).

També aquí tenim, doncs, replans situats dalt d'una serra, en país on hem reconstruït un dels nuclis cèltics esparsos pel territori del Principat: partint aquest de la Conca de Tremp cap al Nord, en la qual es concentra el grup de *Talarn, Segan, Segú* (Pobla de ~: SEGO-DUNUM), *Sellemana*, en bona germanor amb les relíquies sorotàptiques *Tremp, Salàs, Formicó, Meüll*. En el doc. de 1099 *Larass* (amb la seva reveladora -ss) va de bracet amb *Salass* l'antic oppidum dels «Celtici liguri *Salass*», tots dos proveïts del sufix celtoide -ASS'.

És més difícil de decidir entre el dilema basc o cèltic en un grup de noms bearnesos.

L'etimologia basca seria d'un mot en RR (*larre*).³ Aquí el paisatge toponímic crea raonable propen-

sió a favor del basc. La documentació antiga no ho decideix gaire. *Laa* és un mun. 3 k. aigua avall de Loubieng, (c^o de Lagor); per tots dos pobles passa el riu *Laa*, afl. del Gave de Pau, al qual desemboca 5 k. més avall, després d'un curs de poc més de 20 k. Tot plegat constitueix un comarc anomenat *Larbaig*, nom cpt. format amb VALLIS (>gc. *bāð*); i aquí veig reaparèixer la -R etimològica que havia existit en el poble i riu *Laa* (-aa és artífici ortogràfic bearnès en memòria d'una -R final emmudida); en contraprova de la unitat de nom de tot això, hi ha *Capdelàas* «ferme» situada a la part alta de tot el *Larbaig*, doc. ja amb grafia *Capdelas* en els anys 1540 i 1568. El poble apareix escrit *Lar* en el S. X, i el riu és *Lo Lar* el 1298; però en el nostre dilema R/RR ens deixa indecisos un doc. de 50 anys més tard on es troben alhora la grafia *Lo Laar* i *Lo Larr*.

I hi ha encara homònims: *Las*, c^o de Sauveterre (a uns 13 k. de *Laa* i a uns 10 del límit ling. amb el basc; nom també vell (*Laas*, des de 1384). Entremig queda encara un *Laa* fief, te. Maslacq, a la vora esq. del Gave, que també es documenta com *Larr* en un text de 1343. Com que aquest és equidistant entre el Larbaig i el Sauveterre, es té la impressió que tot plegat fou un nom únic, que abraçà una ampla regió, amb tres concrecions en poblets i una de fluvial: proveïda aquesta, i part de les altres, d'una -s de plural. La gran proximitat al domini basc sembla imposar l'ètimon LARRE 'prada', concepte aplicable a un paratge extens.³ Bé ho sembla perquè: crec que la -RR, fins essent doble, s'ha pogut emmudir en bearnès (recordo precisament formes com *maa* o *too* de 'marrà' i de TORRERE 'glàçar') si bé val a dir que els testimonis documentals que ens ha donat P.Raymond (*Di.Top.BPy*) són massa escassos i contradictoris per poder-ne estar segurs.

Encara hi ha un altre NL que podria ajudar a decidir-ho, amb una forma prefixa que intriga. Un dels afl. del riu *Laa* és el riuet *Alaas*, que hi desaigua a Loubieng, i ja apareix com *L'alas* a. 1540; justament la «ferme» *Capdelaas* és a «la source» del *Laa* (no pas del riu principal). El cas ens recorda el del poble *Asasp* de la vall d'Aspa, que vaig explicar com ASI-ASPÆ 'el començ d'Asp' (*Btr.zNfg.* 1973, p.213), format amb el verb *asi* 'començar', del basc comú. Doncs també aquí tindrem un cpt. bascoide ASI-LARRE-Z contret en **Aslars*, i després *Alàs*, que traduiríem 'començament del Lar(baig)'. Encara que en basc -(e)z no tingui ben bé l'ofici d'un sufix de genitiu, no deixa de tenir-hi oficis connexos (privació); i l'aquità no era idèntic al basc.⁴

¹ Schulze en dóna una sola cita, p. 54; el que és conegut són els deriv. *Larius, Larinius*, però és clar en fonètica que d'aquests no vindria *Lar*. De *Larius* provenen bastants NLL toscans com *Fon-*